

TIM EZIN

TIME 4 software studies!

Ohlédnutí za konferencí Soft skills – Aktuální otázky metodologie (umění) nových médií

Program:

10.00 Jana Horáková: *Soft skills: k problematice metodologie umění nových médií*

10.40 Michal Klodner, host konference: *Společenská a emocionální pole*

11.20 Martina Ivičič: *Od 0110 k ACGT*

14.00 Martin Flašar: *Role kritického myšlení ve výzkumu nových médií*

14.40 Barbora Šedivá, host konference: *REMAKE – kreativne archivovanie priekopníckych myšlienok*

15.20 Zuzana Kobíková: *Software studying TIM ezin inspiruje: Jak trénovat soft skills podstatné pro tvorbu a online publikování odborných textů?*

16.00 ezin TIM: *Trailer: Připravované číslo ezinu TIM na téma „softwarové umění/softwareová studia“*

Termín: 14 listopadu 2012

Místo konání: Budova N, učebna N21, Janáčkovo nám. 2a, Brno, Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Konference se uskutečnila v rámci projektu č. CZ.1.07/2.2.00/28.0044 Inovace uměnovědných studijních oborů na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Více na www.phil.muni.cz/music/opvk.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ohlédnutí za konferencí **Soft skills** – Aktuální otázky metodologie (umění) nových médií

Následující strany prezentují ve formě anotací a fotografií program konference *Soft skills – Aktuální otázky metodologie (umění) nových médií*, která se na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity konala 14. listopadu 2012 v rámci *Týdne vědy*. Konferenci organizovala Jana Horáková, garantka oboru Teorie interaktivních médií, studenti z redakce oborového ezinu TIM zajistili fotografickou dokumentaci a také prezentaci konference na webu TIM ezinu.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

Soft skills: k problematice metodologie umění nových médií

Autorka příspěvku: Jana Horáková

Můžeme sice všechno 'humanizovat' (například číst oblaka) a všechno 'naturalizovat' (například odhalovat příčiny knih). Při tom si však musíme uvědomit, že zkoumaný jev projevuje při každém z těchto dvou postupů jiné aspekty, a proto nemá smysl mluvit o 'stejném jevu'. Oblak jako předmět výkladu není oblakem meteorologů a vysvětlená kniha nemá nic společného s literaturou.

Vilém Flusser

V posledních letech můžeme sledovat zvyšující se zájem teoretiků nových médií o metodologické nástroje, které užívají. Definice nových médií jako programovatelných médií pracujících v reálném čase, která se rozšířila diskurzem softwarových studií, oslabuje autoritu dosud převládajícího metodologického arzenálu využívajícího jazyk filmových studií, literární vědy nebo studií vizuální kultury. Z hlediska filmových studií se nová média jeví jako znovu vynalezený film (L. Manovich). Aplikace post-strukturalistické literární teorie na povahu díla (a jeho recepce) v prostředí digitálních a síťových médií vede k přesvědčení, že jde o dokonalou symbiózu a naplnění vizí o smrti autora a posílení role interpreta (G. P. Landow). Z pozice teorie vizuálních kultury se nová média dávají poznat skrze ontologii digitálního obrazu, jako jedno velké simulakrum, falešný obraz, využívající různé strategie simulace svého vztahu k realitě (J. D. Bolter, R. Grusin, J. Baudrillard). Chápání informačních technologií jako programovatelných médií nás vede spíše ke zdůraznění vazeb mezi uměním nových médií a živým uměním druhé poloviny 20. století. Pozornost se obrací k procesualnosti, participatornímu způsobu recepce a dvojí existenci novomediálního díla, jako skriptu (scénáře, návodu, programu, algoritmu, softwaru, nebo dokumentace) a jeho (opakovanému) provedení (performance).

Ve svém příspěvku představím aktuální debatu o zvlátnostech metodologie umění nových médií (E. Shanken, H. Jenkins, M. Fuller), která svědčí o potřebě teoretiků nových médií vyhledávat nebo nově formulovat specifické metody výzkumu umění nových médií a tímto způsobem tematizovat otázku umění nových médií jako samostatné vědní disciplíny.

„Pozornost se obrací k procesuálnosti, participatornímu způsobu recepce a dvojí existenci novomediálního díla, jako skriptu (scénáře, návodu, programu, algoritmu, softwaru, nebo dokumentace) a jeho (opakovanému) provedení (performance).“

Jana Horáková

Autor fotografie: Rastislav Bača

Společenská a emocionální pole

Autor příspěvku: Michal Klodner (host konference)

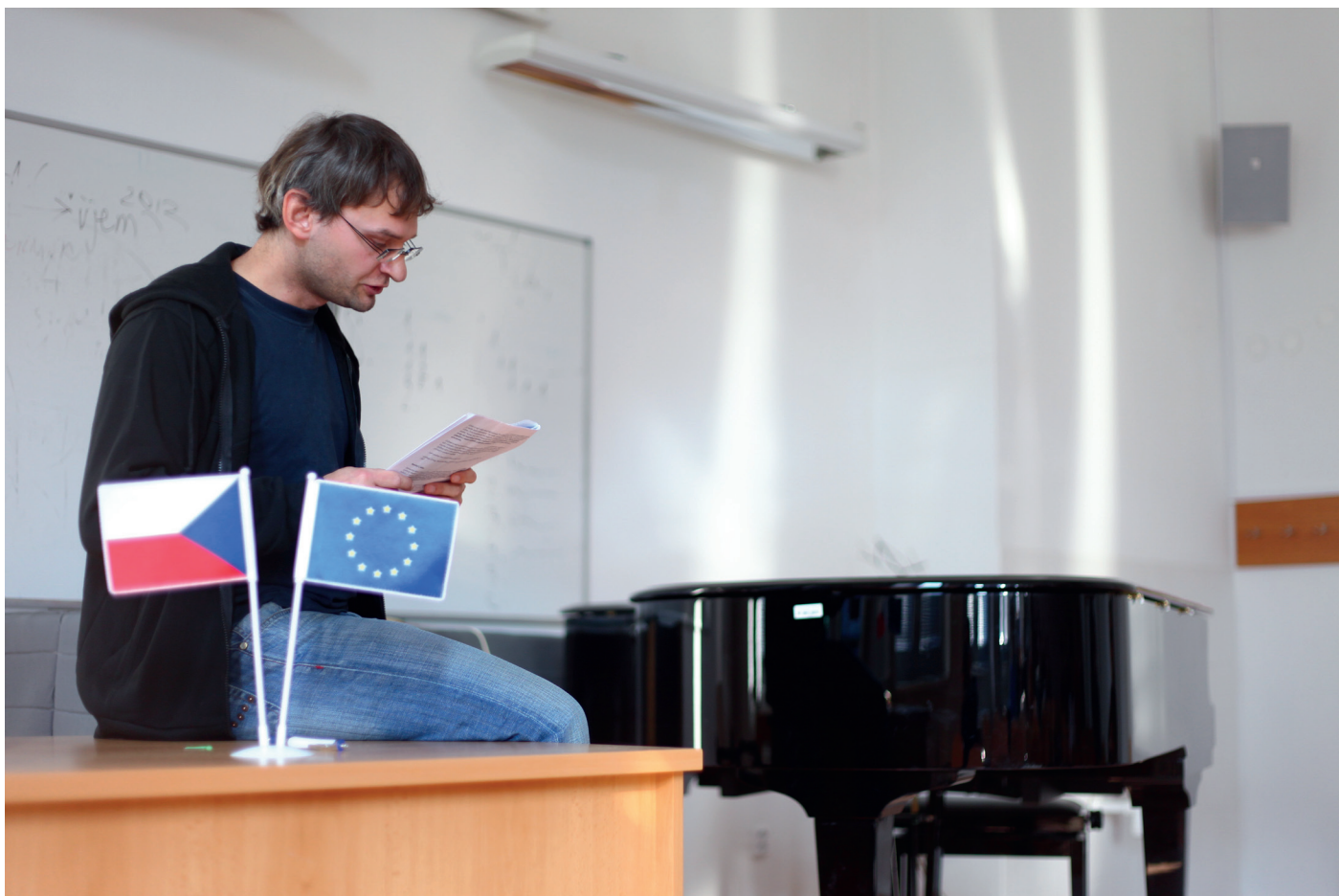
Lidé si vytvářejí systém společenských reprezentací, skrze které poznáváme a získáváme zkušenost. Jazyk, věda, prostor i čas nejsou apriorní prostředky poznávání světa, ale jsou dlouhodobě ustavované kolektivní konstrukty. Nejsou biologickou nebo genetickou daností, ale produkty kultury, neustále dialogicky vytvářené a potvrzované. Jisté společenství lidí produkuje hudební kódy, jiné společenství architektonické kódy a každá individualita se ve větší nebo menší míře podílí na těchto kolektivních dohodách, patří tak do určitého společenského pole a přijímá jeho identitu. Média vytváří nadprodukcí takových identitárních ideí, k nimž jsou lidé citově a afektuálně přitahováni. Medializovaná a technologizovaná komunikace rýsuje ve společnosti skupiny a komunity spojené určitou ideou a organizujícími principy vnímání světa. Na tom jsou založena umění, využívající fixované produkty jako obraz, film, literatura. Všimneme si však i mikrosociologických procesů, které jsou důležité v umění živé performance a akce. Symboly nabývají svou energii a platnost ve stavu kolektivního vzrušení, perlivosti, tvořené setkáváním lidí v každodenních situacích. Souzněním komunikace nebo pohybu ve fyzickém kontaktu vzniká emocionální pole a v něm citový stav, který přitahuje lidi k sobě.

Michal Klodner (nar. 1975)

Pracuje s internetem již od jeho počátků v roce 1993 a profesionálně se věnuje vývoji webů od roku 2000, např. na Úřadě vlády ČR, na Filmové fakultě FAMU se věnoval on-line audiovizuálním archivům a jejich využití pro spolupráci, podílel se také na internetovém vysílání rádia Lemurie a na provozu serveru pro kulturní projekty node9.org, v současnosti vyvíjí web zahraničního vysílání Českého rozhlasu.

V odborné činnosti se věnuje vizuálním studiím a teorii nových médií, zejména typologií médií a strukturálním zkoumáním změn jejich informačních a emocionálních jazyků v různých sémiotických prostorech, souvislostem předmediality, mediality a postmediality v kultuře a také reprezentaci znalostí v sítích sémanticky propojených informací.

Mezi jeho aktuální témata patří vzory (sebe)organizace znalostních i společenských sítí vedoucí k vzniku ekosystémů a organismů. Pod tagem oRX-qx doprovází ve volném čase hudební vystoupení živými videoperformancemi, objevuje obraz zvuku a zvuk obrazu.

„Média vytváří nadprodukcí takových identitárních ideí, k nimž jsou lidé citově a afektuálně přitahováni,“ říká Michal Klodner.

Autor fotografie: Rastislav Bača

Od 0110 k ACGT

Autorka příspěvku: Martina Ivičič

Posun od simulací živých fenoménů v umění umělého života v 90-tých letech, přes digitální biologii až k umění, které se začalo v velké míře rozvíjet na začátku nového milénia s rozmachem biotechnologií. Tieto transdisciplinárne umelecké prístupy už nepracujú s biologickými podkladmi a fenoménom života len na metaforickej báze. Ako pomenovať tento druh umenia, ktorý je z každého uhlu pohľadu niekde „na pomedzí“? Ako máme vnímať "nový druh" (specie) umelcov, pracujúcich na pomedzí vedy a umenia? Jednou z nich je aj bioumelkyňa Polona Tratnik (SI), ktorá súčasnú éru, v ktorej dominuje symbiotický vzťah umenia a vedy, pomenováva ako novú renesanciu. Dokáže takýto novo-renesančný druh umelca-výskumníka vytvoriť aktívny background tzv. tretej kultúry?

„Ako máme vnímať “nový druh” (specie) umelcov, pracujúcich na pomedzí vedy a umenia?“ pta sa Martina Ivičič

Autor fotografie: Rastislav Bača

Role kritického myšlení ve výzkumu nových médií

Autor příspěvku: Martin Flašar

Masová média si zasloužila kritickou pozornost celé řady euro-amerických intelektuálů. Jak je to s novými médii? Nevyvolávají jejich charakteristické rysy neopodstatněný optimismus a utopické vize lepších zítřků? A jaká by měla být výbava současného studenta či jakéhokoliv jedince, který se chce s problematikou nových médií utkat?

„Nevyvolávají charakteristické rysy nových médií neopodstatněný optimismus?“ Martin Flašar.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

Remake: kreatívne archivovanie priekopníckych myšlienok

Autorka príspevku: Barbora Šedivá (host konference)

Medzinárodný umelecký projekt REMAKE: REthinking Media Arts in C(K)ollaborative Environments vo svojich myšlienkach nadväzuje na dlhodobý kolaboratívny výskum Monoskop, zameraný na dejiny mediálneho umenia. REMAKE odštartovalo niekoľko kultúrnych organizácií pod vedením slovenského združenia Atrakt Art s jasným konceptom: uchopiť tento internetový výskum zaujímavou a hravou formou a prijať umeleckú výzvu tvoriť a prezentovať súčasné diela, ktoré budú inšpirované bohatou históriou mediálneho umenia stredovýchodnej Európy. Skôr než výstavou v tradičnom zmysle slova je REMAKE dynamickou akciou. Je výsledkom a tiež obrazom dvojročného tvorivého a sociálneho experimentu: umelci a nezávislí kurátori v sieti spriaznených medzinárodných tímov spoločne premýšľali nad spôsobom, ako objaviť a najlepšie preniesť významné, ale medzinárodnou kunsthistoriou často obchádzané priekopnícke diela mediálneho umenia do kontextu súčasnej tvorby.

www.remakeme.eu

<http://exhibition.remakeme.eu>

Barbora Šedivá

je kultúrna organizátorka, členka združenia Atrakt Art, štatutárka združenia Multiplace a spoluzakladateľka 4AM Fóra pre architekturu a médiá v Brne. Do septembra 2012 pracovala pre Dům umění města Brna, kde realizovala projekt Remake. Je tiež spolukurátorkou projektu Asking Architecture pre Pavilón Českej a Slovenskej republiky na 13. Bienále architektúry v Benátkach. Je členkou noisového dua Jack Jack.

Barbora Šedivá vypočítává soft skills, které si studenti Teorie interaktivních médií vyzkoušeli v rámci spolupráce na organizaci projektu REMAKE.

Autor fotografie: Rastislav Bača

Software studying TIM ezin inspiruje: Jak trénovat soft skills podstatné pro tvorbu a online publikování odborných textů?

Autorka příspěvku: Zuzana Kobíková

Hard skills (tzv. tvrdé techniky), jako třeba znalost násobilky, se lze naučit celkem snadno. Se soft skills (tzv. měkké techniky či schopnosti, označované také jako „people’s skills“) je to náročnější. Jde např. o míru schopnosti spolupracovat, dát zpětnou vazbu, udržet pozornost. Pokud nějakou měkkou techniku neovládáme, působí nám problémy ve vztahu s lidmi či se zvládním profesních či studijních úkolů. Zdokonalit se v měkkých technikách je proto žádoucí, ale těžký úkol, řešením je pouze dlouhodobý trénink, kdy je třeba problematickou techniku (např. malá schopnost soustředění) rozpoznat, a pak se ji snažit zdokonalovat. V tomto příspěvku se snažím přiblížit způsob zdokonalování měkkých technik na příkladu redakční spolupráce při tvorbě ezinu TIM v předmětu *Redakce ezinu TIM*. Snažím se ukázat, jaké soft a hard skills v redakčním týmu potřebujeme rozvíjet, abychom se dokázali domluvit nejen mezi sebou, ale i s počítačovými programy, a na základě toho ezin úspěšně publikovali. Odpovědi snažím najít metodou analýzy procesu vydání ezinu, založeného na různých typech interakce, mezi které řadím mezilidskou komunikaci i spolupráci, a dále interakci členů redakce s počítačovými programy (textový editor, redakční systém). V intencích software studies je kladen důraz na to, představit jako významný, pragmatický faktor redakční spolupráce a komunikace právě počítačový program. Účelem článku je také inspirovat čtenáře, poskytnout návod k rozvíjení konkrétních soft i hard skills. V příspěvku vycházím z textů Lva Manoviche, např. *Software takes command* (2008), dále z textů Mathewa Fullera a ze článků Jamese Ryana, profesionálního kouče soft skills.

Na fotografii je zachycen trénink soft skill udržení rovnováhy, který lze na rozdíl od redakčních měkkých technik snadno prezentovat. Fotograf ezinu TIM, Rastislav Bača, právě dokazuje, že balanc dokáže udržet za všech okolností, a to s grácií.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

Trailer: Připravované číslo ezinu TIM na téma „softwarové umění / softwarová studia“

Autoři příspěvků: redakce ezinu TIM

Členové redakce odborného magazínu studentů oboru Teorie interaktivních médií ezin TIM vydávaného na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity představili své příspěvky do připravovaného čísla, které vyjde v květnu roku 2013 a bude věnováno aktuální debatě o softwarovém umění, softwaru jako kultuře, kulturní analytice, matematickým géniům, kódům, vodě, metamorfózám a dalším aktuálním tématům. Více se o ezinu dočtete na www.timezine.cz.

Autorky: Eva Čajková a Zuzana Kobíková

V pořadí třetí číslo ezinu TIM, věnované tématu „softwarové umění / softwarová studia“, připravuje redakce ezinu TIM v podzimním a jarním semestru akademického roku 2012/2013. Termín „softwarová studia“ poprvé použil Lev Manovich v roce 2001. Od té doby se softwarová studia teoreticky zformovala v humanitní a uměnovědnou disciplínu, která promptně reflektuje kulturně-společenský kontext nových médií. Softwarová studia se rozprostírají v dříve prázdném průniku dvou diskurzů: v uměnovědné a sociologické teorii nových médií a v debatách informačních technologií.

TIM prezentuje softwarová studia jak z teoretické perspektivy, tak i prakticky, použitím metod anticipovaných badateli softwarových studií. Prostor dostane např. kulturní analytika – metoda vizualizace kulturních dat, software v umění jako nástroj a jako forma, digitální design, jeho algoritmická i uživatelská funkčnost u komerčních aplikací, hnutí Future-Friendly, fenomén živého kódování aj.

Myšlenkový směr disciplíně udávají především Lev Manovich, Matthew Fuller, Noah Wardrip-Fruin a Florian Cramer. Jejich stěžejní texty budou v ezinu recenzovány, citovány a některé z nich přeloženy, čehož se jim v českém prostředí ještě nedostalo.

Jakožto multimediální platforma se i tentokrát ezin TIM a jeho sekce Ze života TIMa pyšní foto a videoreportážemi z relevantních událostí z aktuálního akademického roku: MutaMorphosis II. (autorka Monika Szücsová) a konference Soft Skills, ze které Vám představíme i zahajovací příspěvek Jany Horákové na téma metodologie nových médií.

Autorka: Monika Szücsová

Těšit se tedy můžete na přehledové články *Kulturní analytika – metoda vizualizace velkých kulturních dat* od Viktora Šika, ale i text *Umění živého kódování*, kde o jedinečném způsobu hudební tvorby píše

Ivan Floreš. *Software jako umění* představí Jan Borner, *Médium web: future friendly* zase Milan Kačurák, o *Automaticky generovaných stylech* připravuje článek Tobiáš Grolich.

V sekci recenzí Vás čeká recenze knihy Floriana Cramera: *Words Made Flesh. Code, Culture, Imagination* od Evy Čajkové, dále recenze článků *It looks like youre writing a letter: Microsoft Word* Matthewa Fullera (2001) a *Inside Photoshop* Lva Manoviche (2011), kterou pod názvem *Digitální kompozice jako princip práce s programovatelnými médii* připravuje Michaela Rokosová. A do třetice všeho dobrého a výtvarného se můžete těšit na recenzi výtvarné výstavy *Codes and Waters* od Elišky Lukaščíkové. *Důležitá výročí podle Googlu* představí Johana Kodytková, Instalaci Forum Havlum na pražském letišti čtenářům přiblíží Ivana Herzigová.

V sekci překladů se můžete těšit na překlad hned tří textů Lva Manoviche: *Avant-garde as Software* (překládá Sylva Hinková), *There is only software a Inside Photoshop* (v překladu Tomáše Kohúta). Dále na překlady textů Floriana Cramera: *Words made Flesh: What is software?* a *Freaks of Number* Matthewa Fullera v překladu Lucie Semecké.

V sekci rozhovorů začneme představovat ty studijní obory Masarykovy univerzity, které jsou mezioborové, na pomezí společenských a informačních oborů. Prvním bude obor Český jazyk se zaměřením počítačová lingvistika, který nám představí jeho studentka, Adéla Štelclová.

Z výčtu připravovaných článků je patrné, že teorie interaktivních médií zraje! Ezin TIM vyklíčil a právě teď má své plodné období. Bud'te při tom, a těšte se s námi na 15. května 2013, kdy vyjde třetí, software studies věnované číslo ezinu TIM!

Autorka fotografie: Jana Horáková

Snímek představuje část patnáctičlenné redakce ezinu TIM: Ve směru zleva vidíte editorku Zuzanu Kobíkovou, redaktora Jana Bornera, videoreportéra a redaktora Ivana Flořeše, webmastera Milana Kačuráka, redaktorku a korektorku Elišku Lukaščíkovou, fotoreportérku a redaktorku Moniku Szücsovou a redaktorky Johanu Kodytkovou a Ivanu Herzigovou. Na dolním snímku redakci doplňuje hlavní recenzentka příspěvků, Jana Horáková.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

Fotografie snímků z konference

Barbora Šedivá prezentovala zkušenosti s projektem REMAKE.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

Martin Flašar hovořil o roli kritického myšlení ve výzkumu nových médií.

Autorka fotografie: Monika Szücsová

„Souzněním komunikace nebo pohybu ve fyzickém kontaktu vzniká emocionální pole a v něm citový stav, který přitahuje lidi k sobě.“ Michal Klonder

Autor fotografie: Rastislav Bača

„Pro rozvíjení jakýchkoli soft skills technik je zásadní:

1. soustředit se na činnost
2. být ochoten věnovat tréninku čas
3. používat pomůcky, na něž je spoleh (např. funkce textového editoru „najít a nahradit“ (kupříkladu v textu se opakovaně vyskytující chybně psané slovo), která je díky hypertextovému vyhledávání stejného řetězce znaků přesnější než pouhá optická kontrola textu. Tato softwarová utilita tedy drží text ‘v lati’ s naším minimálním úsilím, podobně jako drží na snímku ‘v lati’ pásek hrbící se ramena člověka interagujícího s počítačem...

Ten, kdo se snaží rozvíjet soft skills druhých, by měl podle Jamese Ryana (2012):

1. ukázat člověku správné způsoby dělání věcí
2. zapojit jej do týmu, kde mu kolegové poskytnou vedení, feedback a povzbuzení
3. poskytnout mu supervizi. Tedy to, že si o tréninku popovídá s odborníkem, který jej motivuje, poskytuje mu zpětnou vazbu, upozorňuje na chyby i úspěchy.“ Zuzana Kobíková

Autorka fotografie: Monika Szücssová

„Místo činu“: Multimediální učebna N 21 Ústavu hudební vědy, v záři listopadového slunce...

...a ještě jednou, tentokrát z jiného úhlu pohledu.

Autor fotografií: Rastislav Bača

Přednášející Jana Horáková a Barbora šedivá, tentokrát v roli pozorných posluchaček...

.... a závěrečný potlesk, který 14. listopadu v 18:00 ukončil konferenci *Soft skills – Aktuální otázky metodologie (umění) nových médií*, pořádanou oborem Teorie interaktivních médií při Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, v rámci *Týdne vědy*.

Autorka fotografie: Monika Szücssová